

جغرافیا و توسعه شماره ۵۳ زمستان ۱۳۹۷

وصول مقاله: ۹۶/۰۸/۲۰

تأیید نهایی: ۹۶/۱۲/۱۲

صفحات: ۱۵۹-۱۷۴

بررسی نقش ساماندهی فضاهای شهری بر امنیت اجتماعی زنان

مورد مطالعه: منطقه ۳ اصفهان

دکتر محسن سقایی^{۱*}، محمودرضا شاهسواری^۲

چکیده

زنان به‌عنوان نیمی از جمعیت یک جامعه، همواره می‌توانند بستری برای توسعه یک جامعه به حساب آیند. قطعاً مسائل و مشکلات این قشر یکی از دغدغه‌های فرهنگی و اجتماعی هر جامعه‌ای است. یکی از این مسائل، امنیت اجتماعی است. بدین منظور در این تحقیق با استفاده از ابزار پرسشنامه و در نظر گرفتن شاخص‌های ۶ گانه (میزان بافت‌های فرسوده، اماکن تاریخی، فضای سبز، مشاغل ناسازگار و مزاحم، وضعیت معابر، ساختمان‌های متروکه و نیمه‌کاره) به منظور سنجش فضاهای شهری و شاخص‌های ۹ گانه (امنیت مالی، جانی، ناموسی، فکری و سیاسی، هویتی، رفاهی، قضایی، جمعی، فرهنگی) برای سنجش امنیت اجتماعی زنان و با کاربرد مدل‌های رگرسیون، تحلیل مسیر، تحلیل عاملی و معادله ساختاری و نرم‌افزارهای Spss و Amos Graphic به بررسی تأثیر فضاهای شهری بر امنیت اجتماعی زنان در منطقه ۳ اصفهان پرداخته شده است. نتایج مشخص می‌کند در مدل رگرسیون، مجموعه متغیرهای مستقل (فضاهای شهری) توانسته است ۰/۳۲ از واریانس متغیر امنیت اجتماعی زنان را توجیه کند. فضای سبز شهری با میزان خطای ۰/۱۶ تأثیر معناداری نداشته و ساختمان‌های متروکه و نیمه‌کاره با وزن رگرسیونی ۰/۱۷۸ و میزان خطای ۰/۰۰۶ بالاترین توجیه را در تبیین واریانس متغیر امنیت اجتماعی زنان داشته است. در مدل معادله ساختاری، بالاترین تأثیر مربوط به متغیر اماکن تاریخی با وزن رگرسیونی ۰/۴۳ و کمترین تأثیر مربوط به متغیر پارک‌ها و فضای سبز شهری با وزن رگرسیونی ۰/۰۷ بوده است. واژه‌های کلیدی: ساماندهی، فضاهای شهری، امنیت زنان، منطقه ۳ شهر اصفهان.

saghaei@isfpnu.ac.ir

Shahsavari.reza@vz.ispnu.ac.ir

۱- استادیار جغرافیا، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران *

۲- مربی علوم اجتماعی دانشگاه پیام نور، تهران، ایران

مقدمه

خاطر نسبت به فضای شهری را به وجود آورد. از طرف دیگر، به علت وجود بافت تاریخی و جاذبه‌های گردشگری در این منطقه، توجه به مسائل امنیتی ضرورت پژوهش در این مورد را نمایان تر می‌کند. امنیت زنان در فضای شهری، منافع اجتماعی و اقتصادی زیادی در پی خواهد داشت. حس امنیت زنان، تنها یک مقوله مربوط به زنان نیست؛ بلکه اگر زنان احساس امنیت کنند، در مجموع فضای عمومی جامعه را نیز تحت تأثیر قرار خواهند داد. احساس امنیت در زنان می‌تواند در ارتقای الگوی فعالیت‌های اجتماعی مؤثر باشد و مشارکتی بهتر را در صحنه اجتماع به وجود آورد (بمانیان و همکاران، ۱۳۸۸: ۶۷-۴۹). امروزه موضوع ناامنی در شهرها، نشان از عدم جامعه‌پذیری گروه‌هایی از شهروندان دارد. عده‌ای با استفاده از امکانات آموزشی، فرهنگی، اقتصادی و... موقعیت خاصی می‌یابند که افراد دیگر از آن محروم می‌مانند. طبعاً کسانی که محروم مانده‌اند ممکن است در کوشش برای کسب این امکانات به هر طریق ممکن موجب پاره‌ای ناامنی‌های شهری شوند (ربانی، ۱۳۸۹: ۱۷۰).

ایجاد امنیت می‌تواند یک ابزار برای جلوگیری و از بین بردن مرزهای فیزیکی و اجتماعی باشد که دسترسی زنان به فضاهای شهری را محدود می‌کند. از آنجا که در حال حاضر ایجاد امنیت همچنان بر روی مسائل فیزیکی محیط تأکید می‌ورزد، نیاز است با استراتژی‌های اجتماعی و اقتصادی به منظور جلوگیری از خشونت علیه زنان اقدام شود.

به‌طور کلی تعاریفی که از شهر امن عنوان شده است عبارت‌اند از:

- شهری که در آن زنان و دختران می‌توانند از فضاهای عمومی بدون ترس از مورد تجاوز واقع شدن استفاده کنند.

- شهری که حقوق اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و فرهنگی زنان و دختران تضمین شده است.

- شهری که در آن زنان و دختران در تصمیم‌گیری جامعه‌ای که در آن زندگی می‌کنند مشارکت دارند.

فضاهای شهری بستر زندگی و فعالیت شهروندان است و در هویت‌بخشی و آرامش‌دادن به شهروندان نقش بسزایی دارند. امنیت را می‌توان حقی بنیادین و پیش‌نیاز برای ابقاء و ارتقاء در رفاه و سلامت مردم دانست. براساس تئوری مازلو (۱۹۶۸)، امنیت یکی از نیازهای ضروری و پایدار برای تعالی انسان تلقی می‌شود. زنان که به‌عنوان نیمی از جمعیت جامعه می‌باشند، این حق را دارند که صاحب امنیت باشند. امنیت این قشر از جمعیت اغلب به دلایل فرهنگی نادیده گرفته می‌شود یا مورد بی‌توجهی قرار می‌گیرد؛ این در حالی است که مطالعات نظری نشان می‌دهد که احساس ناامنی زنان نسبت به مردان بالاتر است و اهمیت ندادن به زنان در فضاهای شهری، مشارکت کردن کامل آنان را در اجتماع محدود می‌کند. فضاهای شهری نامناسب از بین برنده امنیت و زمینه‌ساز انواع آسیب‌ها و معضلات اجتماعی است. زنان در فعالیت‌های روزانه و شبانه خود در سطح شهرها نیازمند فضایی هستند که علاوه بر داشتن احساس آرامش، آسایش و مطلوبیت، از امنیت کافی نیز برخوردار باشند (قاسمی، ۱۳۹۵: ۵۷).

از جمله مسائلی که ساکنان منطقه ۳ شهرداری اصفهان با آن مواجه هستند، وجود بافت‌های فرسوده، نامناسب بودن پیاده‌روها، روشنایی ضعیف برخی محله‌ها در شب، حضور مهاجران افغان و... در محله‌های این منطقه، تجمع معتادان و ولگردان و زنان فراری در پارک شهید رجایی، نبود مبلمان کاربردی و... است که فضای منطقه را به شکل نامطلوبی شکل داده و امنیت ساکنان به‌خصوص زنان را تحت‌الشعاع قرار داده است (تحقیق مؤلفان). بهبود این قبیل مسائل منطقه در برقراری ارتباط میان شهروندان و فضای شهری در جهت آرامش و آسایش، بسیار تأثیرگذار است و نه تنها می‌تواند موجب ارتقای کیفیت محیط و فضای شهری شود و تأثیر مطلوبی بر ذهن شهروندان بگذارد، بلکه می‌تواند در آن‌ها حس تعلق

گلی (۱۳۹۰) در پژوهشی با عنوان «زنان و امنیت در فضاهای عمومی شهری (مطالعه موردی: پارک آزادی شیراز)»، میزان رضایت‌مندی زنان را در دستیابی به احساس امنیت در پارک آزادی، بازکاوی کرده است. نتایج این پژوهش نشان می‌دهد که احساس امنیت زنان از فضاهای عمومی متأثر از طراحی محیطی و مجاورت فضای عمومی با کاربری‌های گوناگون است.

محمدی و همکاران (۱۳۹۲) در مقاله‌ای با عنوان «سنجش شاخص‌های مؤثر بر مطلوبیت محله‌های شهری با استفاده از معادله رگرسیونی چندمتغیره (مطالعه موردی: محله‌های شهر اصفهان)»، به بررسی سنجش شاخص‌های مؤثر بر مطلوبیت محله‌های شهری اصفهان پرداخته و به این نتیجه رسیده‌اند که عوامل مؤثر بر مطلوبیت محله‌ها، آرامش و امنیت محیطی، شبکه معابر مناسب و امنیت عمومی محله است.

خلیلی (۱۳۹۲) در پژوهشی با عنوان «ساماندهی فضاهای شهری با تأکید بر امنیت زنان (نمونه موردی: منطقه یازده شهر اصفهان)»، به این نتیجه رسیده است که با توجه به اینکه منطقه مورد مطالعه دارای سیستم روشنایی مناسب، گشت‌زنی پلیس و استقرار کیوکس پلیس در پارک منطقه و همچنین نظارت شهرداری بر ساختمان‌های فرسوده است، زنان از امنیت لازم برخوردار هستند.

احمدی و همکاران (۱۳۹۳) در مقاله‌ای با عنوان «بررسی رابطه میزان کنترل اجتماعی و بی‌نظمی در بین شهروندان شهر دهدشت»، به این نتیجه رسیده‌اند که رابطه معناداری بین کنترل اجتماعی و بی‌نظمی وجود دارد و با گسترش مکانیزم‌های کنترل رسمی و غیررسمی در جامعه می‌توان بی‌نظمی را به میزان درخور توجهی کاهش داد.

دانایی (۱۳۹۴) در مقاله‌ای با عنوان «ارتباط بین اعتیاد و امنیت اجتماعی در جامعه شهری» به این نتیجه رسیده است که بین ساختار محله با گرایش به

شهری که دولت در آن حقوق انسانی همه مردم، شامل زنان و دختران را ضمانت می‌کند.

شهری که دستیابی زنان و مردان به عدالت در آن تضمین شده است

(Lambrick & Rainero, 2010:20)

از آنجا که تقریباً ۵۰ درصد از جمعیت منطقه مورد مطالعه را زنان تشکیل می‌دهند و منطقه ۳ شهرداری اصفهان دارای بیشترین میزان بافت فرسوده شهری در شهر اصفهان است و با توجه به اینکه این منطقه دارای فضاها و بافت‌های متنوع تاریخی و فرهنگی بوده که عموماً بدون متولی و فضای خلوتی برای آسیب‌های اجتماعی است، در این راستا ضرورت انجام این پژوهش از اهمیت فوق‌العاده‌ای برخوردار است.

هدف کلی تحقیق، بررسی نقش ساماندهی فضاهای شهری بر کاهش جرائم شهری علیه زنان در منطقه ۳ شهر اصفهان است.

اهداف فرعی تحقیق عبارت است از: بررسی عوامل تأثیرگذار بر ناامن شدن فضاهای شهری برای زنان در منطقه ۳ اصفهان و تدوین راهکارهایی برای بهبود امنیت در منطقه مورد مطالعه. با توجه به اینکه در منطقه ۳ اصفهان، ۳۱۳/۶ هکتار بافت فرسوده وجود دارد که ۲۹۲/۷۸ هکتار آن بافت تاریخی است و همچنین به علت وجود خانه‌های تاریخی، این منطقه یکی از مراکز گردشگری اصفهان محسوب می‌شود؛ بنابراین توجه به ساماندهی این بافت‌ها و ایجاد امنیت در این منطقه، در جذب گردشگر تأثیرگذار است (درگاه اطلاعاتی شهرداری اصفهان). در این تحقیق فرضیه‌ها به شرح زیر ارائه شده است:

بین کیفیت پارک‌ها از نظر مبلمان و میزان امنیت اجتماعی زنان، رابطه معنادار وجود دارد.

بین میزان بافت‌های فرسوده شهری و میزان امنیت اجتماعی زنان، رابطه معنادار وجود دارد.

تحقیقات انجام‌شده در این خصوص به شرح زیر است:

مبانی نظری

روند رو به رشد شهری شدن، فقر و تمرکز فقر در شهرهای درحال توسعه، بزرگترین تهدید برای رسیدن به محیط کالبدی، اجتماعی و اقتصادی مطلوب در شهر است و در آینده بزرگترین چالش برای بسیاری از این کشورها به شمار می‌رود (Gilbert, 2002: 239). در هیبتات (۱۹۹۲) سرپناه، به مسکنی مناسب فراتر از یک سقف بر روی سر فرد تعریف شده است. در این تعریف، سرپناه به مفهوم فضای خصوصی، دسترسی کالبدی، امنیت در سکونت، دوام و ثبات ساخت، روشنایی کافی، بهداشت و تهویه، کیفیت محیطی مناسب و موقعیت مناسب در دسترسی به کار و تسهیلات شناخته شد (Garau, 2005: 43).

امروزه نگرانی، ناامنی و اضطراب دائمی زندگی شهروندان، یکی از مهمترین دغدغه‌های شهروندان و شهروندان محسوب می‌شود. عمق و دامنه این ناامنی‌ها چنان گسترش یافته که سلامت جسمی و روحی انسان‌ها را تهدید و جوامع را به‌طور گسترده به تکاپو در جهت حرکت در شناخت، ترسیم و بیان ویژگی‌های شهر امن قراردادده است. با همه پیشرفت‌ها در عرصه‌های مختلف، هنوز انسان‌ها شاهد یک شهر نسبتاً امن برای زندگی مطلوب خود نیستند. امروزه علاوه بر بلایای طبیعی مانند زلزله، سیل، آتشفشان، سونامی و... ناامنی‌های انسان‌محوری وجود دارد که از مهمترین ناامنی‌ها محسوب می‌شود. جنگ‌ها، قتل، شورش، تجاوز، تبهکاری، خشونت، تعدی و... در این دسته قرار می‌گیرد (سقای و ثابتی، ۱۳۹۵: ۲).

در قرآن کریم در ۱۶ سوره به مقوله شهر (بلد) و در ۴ سوره به مقوله امنیت در شهرها اشاره شده است. چنانچه در سوره قریش وجود دو نوع امنیت در شهرها ضروری شناخته شده است: امنیت اجتماعی و امنیت غذایی و تا مسائل اقتصادی و امنیتی جامعه حل نشود، نمی‌توان مردم را به عبادت دعوت کرد (قرآنی، ۱۳۷۸: ۱۴۵). قرآن کریم علل پیدایش ناامنی و بلایای طبیعی را در نتیجه اعمال و کردار بد انسان‌ها و تحقق

اعتیاد، رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. این گرایش با عدم امنیت اجتماعی نیز همبستگی بالایی دارد. اعتمادی‌نسب (۱۳۹۴)، در پایان‌نامه خود به موضوع «تحلیل و بررسی امنیت زنان در فضاهای شهری (مطالعه موردی: پارک‌های شهر شیراز)» پرداخته است. نتایج پژوهش نشان می‌دهد که میانگین امنیت در پارک‌های مرکزی بالاتر از پارک‌های حاشیه‌ای است و همچنین وضعیت امنیت زنان از نظر وضع تأهل، میزان تحصیلات، سن و نوع فعالیت بررسی و مقایسه شده که بین زنان مجرد و متأهل و گروه‌های مختلف تحصیلی و سنی، تفاوتی از نظر میزان امنیت وجود ندارد.

قاسمی (۱۳۹۵) در پایان‌نامه خود با عنوان «ساماندهی فضاهای شهری با تأکید بر امنیت زنان (مطالعه موردی: منطقه یک اصفهان)» به این نتیجه رسیده است که وجود موتورسواران و تاریکی و خلوتی خیابان‌ها، کوچه‌ها و وجود غریبه‌ها، بیشترین احساس ناامنی را در بین زنان در این منطقه ایجاد کرده است. همچنین اذیت و آزار زبانی و بدنی نیز باعث ایجاد بیشترین احساس ترس در بین زنان منطقه شده است. حاتمی‌نژاد و همکاران (۱۳۹۶) در مقاله‌ای با عنوان «تحلیلی بر توزیع فضایی جرائم در پارک‌های شهری (مطالعه موردی: پارک‌های شهر تهران)» به این نتیجه رسیده‌اند که پارک‌های جنگلی شهر به علت مساحت و تراکم پوشش گیاهی و نظارت کم، بستر ساز جرائم زیادی شده‌اند؛ ولی میزان جرائم در پارک‌های مرکزی و مناطق جنوبی به دلیل قرار گیری آن‌ها در بافت‌های فرسوده مراکز مهاجرپذیر و فقیرنشین افزایش یافته است. حاجی‌علیزاده و همکاران (۱۳۹۶) در مقاله‌ای تحت عنوان تحلیل مکانیزم‌های سپتد مؤثر بر امنیت و کاهش بزه در بافت‌های فرسوده شهری (مطالعه موردی بافت فرسوده شهری زنجان) به این نتیجه رسیده‌اند که نگهداری بهتر از محیط علاوه بر افزایش قلمروگرایی در میان ساکنان احساس تعلق به فضا ارتقا داده و این حس را القاء می‌کند که محله فضای امنی دارد.

به وجود می‌آورد و در برابر جامعه شهری به خشونت می‌پردازند (سقای و شاهسواری، ۱۳۹۵: ۸). برنامه‌ریزان شهری تأکید می‌کنند با توجه به ساختارهای شهری (مورفولوژی) می‌توان ضمن بررسی فرایند شکل‌گیری شهر به عوامل محیطی مرتبط و مؤثر بر پیشگیری از جرم پرداخته و علاوه بر مشخص کردن نواحی جرم‌زا در شهرها به تأثیر نقش تراکم شهرها بر نحوه توزیع نقاط داغ جرم و عوامل مؤثر بر آن‌ها توجه داشت. امروزه ثابت شده است که مؤثرترین طرح‌ها و اقدامات، آن‌هایی هستند که با طبیعت و محیط هماهنگی دارند (مرصوصی و همکاران، ۱۳۹۳: ۱۱۶).

از دوران قدیم اجتماعات شهری همیشه مرکز مشکلات و مسائل اجتماعی بوده است؛ زیرا در جوامع شهری به خصوص شهرهای بزرگ با جمعیت زیاد، میلیون نفر از نژادها و مذاهب‌ها، با سلیقه و طرز تفکر متفاوت گرد هم می‌آیند و موجب می‌شود تا کنترل‌های اولیه که در جوامع کوچک آسان و با نظارت‌های مستقیم صورت می‌گیرد، مشکل و پیچیده شود و در نتیجه میزان بزهکاری به خصوص در جوانان، از هم‌پاشیدگی خانوادگی، امراض روانی، اعتیاد و انواع خودکشی و آسیب‌های اجتماعی افزایش یابد (فرورزنده شهرکی، ۱۳۸۴: ۶۰).

کنت والتز^۱، مورگنتا^۲، جان میرشایمر^۳ و رندال شوپلر^۴ از جمله نظریه‌پردازان مکتب پوزیتیویست به‌شمار می‌آیند. به اعتقاد این محققان، امنیت با هدف حفظ و بقای وضع موجود بر نظم‌بخشی استوار است و هرچه بتوان محیط فرد و افراد جامعه را با قاعده و هنجارها به سمت برقراری نظم سوق داد، امنیت محقق می‌شود. این مکتب پاسداری از وضع موجود را دال بر امنیت دانسته است؛ به این معنا که فرد، گروه، شهر، کشور یا هر مرجع امنیتی دیگر وقتی قادر به حراست و نگهداری از حیات خود باشد و بتواند هستی خویش را تضمین کند، به امنیت دست یافته است.

شهر امن را در اعمال و رفتار نیکو بیان می‌کند (صارمی، ۱۳۹۲: ۱۲).

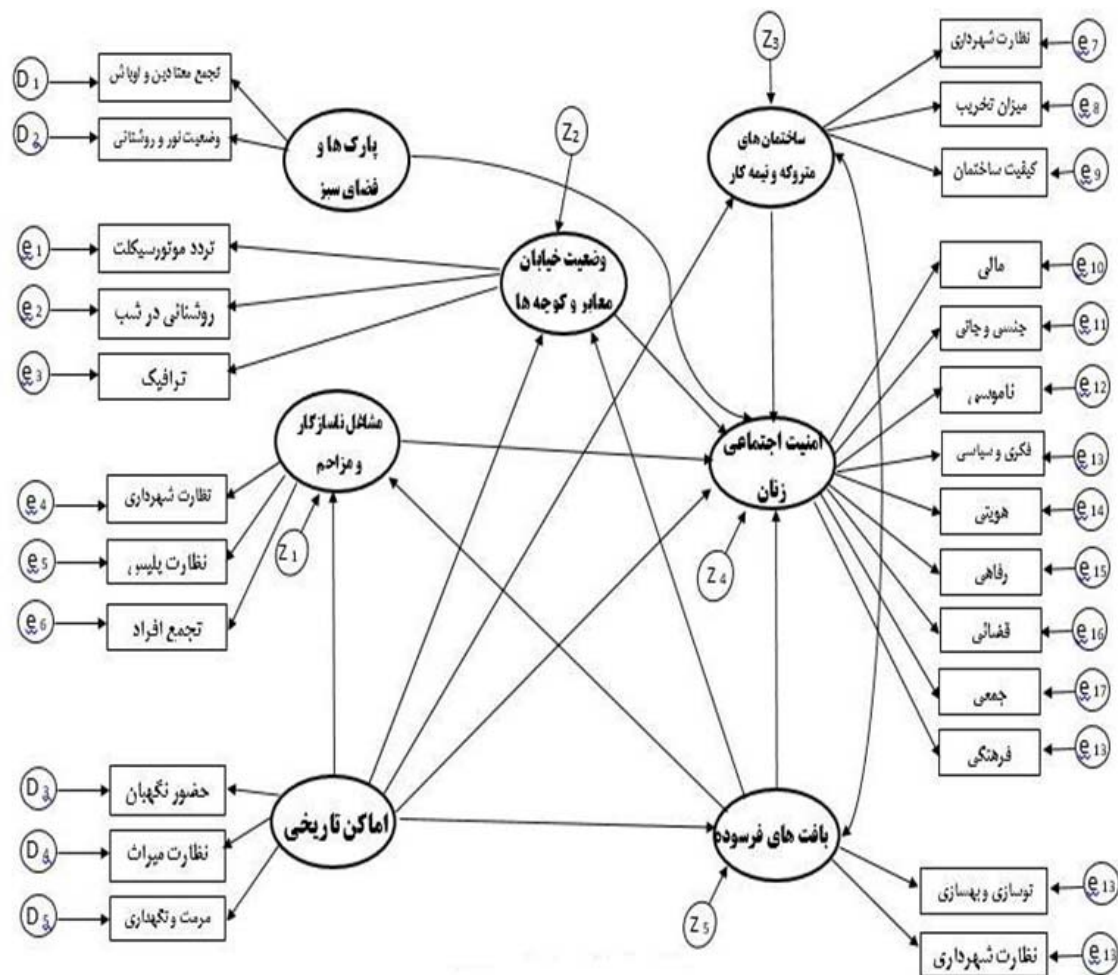
بدین ترتیب می‌توان امنیت را مترادف با در امان بودن، ایمنی، آرامش و آسودگی دانست که با بیم و هراس در تضاد کامل است. در واقع شرط لازم برای حیات و زندگی شهری، امنیت است و هرچه در شهرها ضریب ایمنی بالاتری وجود داشته باشد، میزان تعاملات و مناسبات اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی بیشتر خواهد بود (زیاری و همکاران، ۱۳۹۲: ۲۹). رابطه جرم و مکان جرم به شیوه علمی در نیمه دوم قرن نوزدهم میلادی و با بهره‌گیری از نظریه اکولوژی اجتماعی آغاز شد. کتله و گری از پیشروان این تفکر بودند. سپس این اندیشه توسط دیگر اندیشمندان پیرو مکتب اکولوژی شیکاگو همچون شاو و مک‌کی در اوایل قرن بیستم دنبال شد (Galibaf et al, 2010: 23). امروزه جغرافیدانان توجه ویژه‌ای به جرائم شهری و مکانیسم‌های مؤثر بر آن داشته‌اند. آنچه در بررسی جغرافیای جرایم شهری اهمیت دارد، رابطه فضا و محیط شهری با رفتارهای اجتماعی از نوع منفی و ناهنجار آن است. در واقع این موضوع طی چند دهه اخیر به مطالعات جغرافیای شهری افزوده شده است. چارچوب عملی برای تحلیل فضایی و مکانی جرم و مطالعات رابطه ناهنجاری‌ها با فضا و زمان در محدوده شهرها فراهم می‌شود (شماعی و همکاران، ۱۳۹۲: ۱۲۱).

در حالت ناهنجاری، قواعد و هنجارهای اجتماعی که رفتار فرد را نظم و سازمان می‌بخشد، تأثیر خود را به‌عنوان قانده رفتاری از دست می‌دهند. ساکنان محله‌های معین شهر به‌ویژه اگر متعلق به گتوهای فقر یا گتوهای قومی، نژادی و مذهبی باشند، خود را نسبت به جامعه شهری بیگانه احساس می‌کنند. این احساس بیگانگی و فشارهای ناشی از محدودیت‌های جامعه شهری در آن‌ها حس دشمنی، عداوت و حقارت

1-Kenneth Waltz
2-Hans Morgenthau
3-John Mearsheimer
4-Randall Schweller

تلقی می‌شود، با قدرت نظامی و اعمال زور از بین نمی‌رود؛ بلکه با حمایت از نیروهای آسیب‌دیده و مراقبت از آنان، توان از دست‌رفته به آنان بازمی‌گردد؛ بنابراین این مکتب بیشتر از سایر مکتب‌ها به وضعیت اقوام، اقلیت‌های مذهبی، زنان و کودکان و اقشار ضعیف وضعیت زندانیان و... توجه کرده است. (Pandey et al, 2013: 337)

استیو اسمیت^۵، استفن وات^۶، اشلی ووالکر^۷، کاکسی و گیل^۸ از جمله نظریه‌پردازان پست‌پوزیتیویسم هستند که بر ایجاد توانمندی، افزایش ظرفیت‌های انسانی و پرورش استعداد‌های بشر تأکید دارند. از نظر این افراد بی‌عدالتی، فقر، نابرابری، تبعیض، خشونت و عدم‌امنیت اجتماعی از جمله مواردی است که موجب می‌شود زندگی انسان تهی شود. این امور که ناامنی

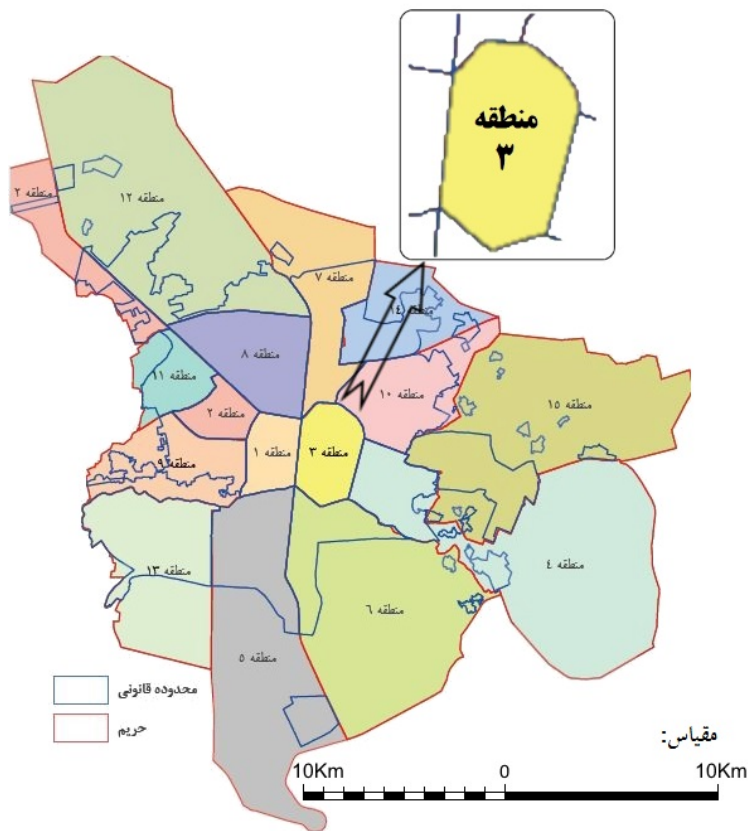
شکل ۱: مدل نظری پژوهش
تهیه و ترسیم: نگارندگان، ۱۳۹۶

1-Steve Smith
2-Stephen Walt
3-Ashley & Walker
4-Cox & Gill

معرفی منطقه مورد مطالعه

شرق به خیابان بزرگمهر، از طرف جنوب به رودخانه زاینده‌رود و از طرف غرب به چهارباغ عباسی محدود می‌شود. در شهر اصفهان ۲۲۸۰/۲۱ هکتار بافت فرسوده وجود دارد که ۱۳/۷٪ (۳۱۳/۶ هکتار) آن در منطقه ۳ وجود دارد (شکل ۲).

منطقه ۳ اصفهان یکی از مناطق ۱۵ گانه شهرداری است که با مساحت ۱۱۸۱ هکتار، به ۵ ناحیه و ۱۹ محله تقسیم شده است. از طرف شمال به خیابان سروش، از طرف شمال غربی به خیابان مدرس، از طرف

شکل ۲: نقشه موقعیت جغرافیایی منطقه ۳ اصفهان (شهرداری اصفهان)

تهیه و ترسیم: نگارندگان، ۱۳۹۶

داده‌ها و روش تحقیق

شده است و با استفاده از مدل‌های رگرسیون، تحلیل مسیر، تحلیل عاملی و معادله ساختاری و با کاربرد نرم‌افزارهای Spss و Amos مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته‌اند. با استفاده از نرم‌افزار spss مدل رگرسیون پژوهش طراحی شده و با نرم‌افزار amos، مدل تجربی همراه با معادله ساختاری تنظیم شده است و نوع امتیازدهی براساس طیف لیکرت است. در مدل

روش تحقیق، پیمایش است. جامعه آماری پژوهش همه زنان ساکن در منطقه ۳ اصفهان است که براساس سرشماری سال ۱۳۹۵ حدود ۶۰۰۰۰ نفر بوده‌اند. روش نمونه‌گیری تصادفی است و تعداد نمونه براساس فرمول کوکران ۳۲۰ نفر محاسبه شده است. داده‌های موردنیاز با استفاده از پرسش‌نامه جمع‌آوری

یافته‌های تحقیق

در جدول‌های ۲، ۳، ۴، ۵ مشخصات پاسخگویان از لحاظ سن، تحصیلات، شغل و وضعیت تأهل مشخص شده است.

ساختاری، محقق به دنبال آن است که مجموعه‌ای از متغیرهای پنهان را با مجموعه‌ای از معرف‌ها اندازه‌گیری کرده و از طرف دیگر روابط ساختاری بین متغیرهای پنهان را مورد تجزیه و تحلیل قرار دهد (قاسمی، ۱۳۸۹: ۲۲۱). پایایی سوالات براساس آلفای کرونباخ تعیین شده است.

جدول ۱: پایایی متغیرهای تحقیق

ردیف	متغیر	تعداد گویه	آلفای کرونباخ
۱	امنیت اجتماعی زنان	۱۸	۰/۹۰۴
۲	فضای شهر	۲۷	۰/۸۲۵

مأخذ: نگارندگان، ۱۳۹۶

جدول ۲: فراوانی سن پاسخگویان

سن پاسخگویان	کمتر از ۲۰ سال	۲۱-۳۰	۳۱-۴۰	۴۱-۵۰	۵۰ به بالا	پاسخ نداده	جمع
فراوانی	۴۵	۱۸۱	۵۳	۲۵	۷	۹	۳۲۰
درصد	۱۴/۱	۵۶/۶	۱۶/۶	۷/۸	۲/۲	۲/۸	۱۰۰

مأخذ: نگارندگان، ۱۳۹۶

جدول ۳: میزان تحصیلات پاسخگویان

تحصیلات پاسخگویان	سیکل و کمتر	دیپلم	فوق دیپلم و لیسانس	فوق لیسانس و بالاتر	پاسخ نداده	جمع
فراوانی	۲۸	۹۳	۱۴۷	۳۶	۱۶	۳۲۰
درصد	۸/۸	۲۹/۱	۴۵/۹	۱۱/۳	۵	۱۰۰

مأخذ: نگارندگان، ۱۳۹۶

جدول ۴: فراوانی شغل پاسخگویان

شغل پاسخگویان	کارمند دولت	شغل آزاد	محصل و دانشجو	بیکار	خانه‌دار	پاسخ نداده	جمع
فراوانی	۱۴	۹۹	۷۶	۶۵	۵۷	۹	۳۲۰
درصد	۴/۴	۳۰/۹	۲۳/۸	۲۰/۳	۱۷/۸	۲/۸	۱۰۰

مأخذ: نگارندگان، ۱۳۹۶

جدول ۵: وضعیت تأهل پاسخگویان

وضعیت تأهل	متاهل	مجرد	فوت همسر	مطلقه	پاسخ نداده	جمع
فراوانی	۱۱۲	۱۷۷	۷	۱۵	۹	۳۲۰
درصد	۳۵	۵۵/۳	۲/۲	۴/۷	۲/۸	۱۰۰

مأخذ: نگارندگان، ۱۳۹۶

یافته‌های توصیفی

در جدول (۶) میانگین نمرات شاخص‌های پژوهش براساس طیف لیکرت شده است.

جدول ۶: میانگین نمرات شاخص‌های پژوهش براساس طیف لیکرت

متغیر	تعداد سوالات	حداقل نمره	حداکثر نمره	میانگین نمره
امنیت مالی	۲	۲	۱۰	۶/۵۱
امنیت جانی	۲	۲	۱۰	۶/۱۴
امنیت ناموسی	۲	۲	۹	۵/۸۷
امنیت فکری، سیاسی	۲	۲	۱۰	۵/۳۳
امنیت هویتی	۲	۲	۱۰	۵/۳۸
امنیت رفاهی	۲	۲	۹	۵/۴۴
امنیت قضایی	۲	۲	۹	۵/۹۱
امنیت جمعی	۲	۲	۱۰	۶/۳۱
امنیت فرهنگی	۲	۲	۱۰	۷/۲۳
امنیت اجتماعی زنان	۱۸	۲۵	۸۰	۵۴/۱۵
بافت فرسوده	۳	۳	۱۳	۹/۴۴
اماکن تاریخی	۲	۲	۱۰	۵/۶۸
پارک و فضای سبز	۲	۲	۹	۵/۶۵
مشاغل ناسازگار و مزاحم	۴	۴	۱۶	۱۱/۱۴
وضعیت معابر و کوچه‌ها	۵	۸	۲۰	۱۴/۳۷
ساختمان متروکه و نیمه‌کاره	۵	۷	۲۲	۱۳/۵۲
فضاهای شهری	۲۱	۴۲	۸۰	۵۹/۸۲

ماخذ: نگارندگان، ۱۳۹۶

در حد متوسط است. درخصوص تأثیر فضاهای شهری با توجه به تعداد سوالات هر شاخص، شاخص بافت فرسوده و وضعیت خیابان‌ها و معابر و کوچه‌ها مهمترین شاخص‌ها بوده‌اند و به نظر می‌رسد وضعیت نامساعدی نسبت به سایر شاخص‌ها در منطقه داشته‌اند. در کل دیدگاه افراد نسبت به هر ۶ شاخص فضاهای شهری مثبت بوده است و همه شاخص‌ها نمره‌ای بالاتر از حد متوسط را داشته‌اند.

یافته‌های استنباطی

در جدول (۷) میزان امنیت اجتماعی زنان براساس سن، تحصیلات، شغل و وضعیت تأهل مشخص شده است.

نتایج جدول (۶) مشخص می‌کند در شاخصه‌ها و مؤلفه‌های امنیت اجتماعی کمترین میزان نمره مربوط به شاخص امنیت فکری و سیاسی است. همچنین امنیت‌های هویتی، رفاهی و ناموسی نیز میانگین کمی نسبت به سایر مؤلفه‌ها داشته‌اند. امنیت فرهنگی در منطقه بین زنان بالا بوده است. این شاخص با مؤلفه‌هایی نظیر آداب و سنن اجتماعی و فرهنگ بومی و ارزش‌ها و مبانی مذهبی سنجش شده است. نمره افراد توانسته است بین ۱۸ تا ۹۰ در تغییر باشد (با توجه به امتیازدهی براساس طیف لیکرت که به هر سؤال ارزشی بین ۱ تا ۵ داده شده است) که میانگین ۵۴/۱۵ مشخص می‌کند میزان امنیت اجتماعی زنان

جدول ۷: میزان امنیت اجتماعی زنان براساس سن، تحصیلات، شغل و وضعیت تأهل

آزمون آنالیز واریانس به منظور تفاوت در میانگین‌ها بین گروه‌ها			متغیر وابسته	متغیر مستقل
سطح معناداری	درجه آزادی	F		
۰/۹۳۶	۴	۰/۲۰۴	امنیت اجتماعی	سن
۰/۰۰۱	۳	۱۳/۴۶	امنیت اجتماعی	تحصیلات
۰/۰۰۱	۴	۷/۳۶	امنیت اجتماعی	شغل
۰/۰۲۸	۳	۳/۰۸	امنیت اجتماعی	تاهل

ماخذ: نگارندگان، ۱۳۹۶

همبستگی معنادار وجود دارد. البته متغیرهای اماکن تاریخی، پارک‌ها و فضاهای شهری و ساختمان‌های نیمه‌کاره و متروکه و بافت فرسوده شهر همبستگی قوی‌تری با امنیت اجتماعی زنان داشته‌اند. همچنین بین بافت فرسوده شهر و مشاغل ناسازگار و مزاحم و ساختمان‌های نیمه‌کاره و متروکه همبستگی معنادار وجود داشته و بین اماکن تاریخی و بافت فرسوده و ساختمان‌های متروکه همبستگی معنادار بوده است.

نتایج جدول مشخص می‌کند، متغیر سن نمی‌تواند تفاوت معناداری در میانگین امنیت اجتماعی زنان را توجیه کند. متغیرهای تحصیلات، شغل و وضعیت تأهل تفاوت در میانگین امنیت اجتماعی زنان را توجیه می‌کند و می‌تواند تفاوت معنی‌داری ایجاد کنند. با توجه به مدل نظری تحقیق در جدول (۸) ماتریس‌های همبستگی بین متغیرهای پژوهش گرفته شده است که مشخص می‌کند بین همه متغیرهای مستقل فضاهای شهری و میزان امنیت اجتماعی زنان

جدول ۸: ماتریس همبستگی بین متغیرهای پژوهش

ساختمان‌های متروکه و نیمه‌کاره		وضعیت خیابان‌ها و معابر		بافت‌های فرسوده		مشاغل ناسازگار و مزاحم		امنیت اجتماعی زنان		وابسته مستقل
معناداری	پیرسون	معناداری	پیرسون	معناداری	پیرسون	معناداری	پیرسون	معناداری	پیرسون	
۰/۰۰۱	۰/۳۴۱	۰/۱۵۷	-۰/۷	-	-	۰/۰۰۸	۰/۱۴۸	۰/۰۰۱	۰/۴۰۸	بافت فرسوده
۰/۰۰۱	۰/۳۶	۰/۵۵	۰/۰۳	۰/۰۰۱	۰/۶۶	۰/۱۱	-۰/۸	۰/۰۰۱	۰/۴۲۵	اماکن تاریخی و میراث فرهنگی
-	-	-	-	-	-	-	-	۰/۰۰۱	۰/۴۴۵	پارک‌ها و فضای سبز شهری
-	-	-	-	-	-	-	-	۰/۰۰۱	۰/۱۸۹	مشاغل ناسازگار و مزاحم
-	-	-	-	-	-	-	-	۰/۰۰۱	۰/۲۳۰	وضعیت خیابان‌ها و معابر
-	-	-	-	-	-	-	-	۰/۰۰۱	۰/۴۵۱	ساختمان متروکه و نیمه‌کاره

ماخذ: نگارندگان، ۱۳۹۶

اجتماعی زنان با توجه به متغیرهای مستقل از طریق روش ورودی مشخص شده است.

تحلیل رگرسیون

در جدول (۹) ضریب رگرسیون میزان امنیت

جدول ۹. ضریب رگرسیون میزان امنیت اجتماعی زنان با توجه به متغیرهای مستقل

ضریب تعیین تعدیل شده	ضریب تعیین	مدل رگرسیون	متغیرهای مستقل
۰/۳۲۶	۰/۳۳۹	۰/۵۸۲	پارک‌ها و فضای سبز، مشاغل ناسازگار، اماکن تاریخی، وضعیت معابر، بافت فرسوده، ساختمان متروکه

مأخذ: نگارندگان، ۱۳۹۶

اجتماعی زنان را توجیه می‌کند. ضریب تعیین تعدیل‌شده ۰/۳۲ است. در جدول (۱۰) و شکل (۳) ضرایب رگرسیونی و مدل رگرسیونی ارائه شده است.

متغیرهای مستقل تحقیق جمعاً به میزان ۰/۵۸ بر متغیر وابسته (امنیت اجتماعی زنان) اثرگذار بوده‌اند. ضریب تعیین ۰/۳۳۹ است که مشخص می‌کند متغیرهای فضاهای شهری ۰/۳۳۹ از واریانس امنیت

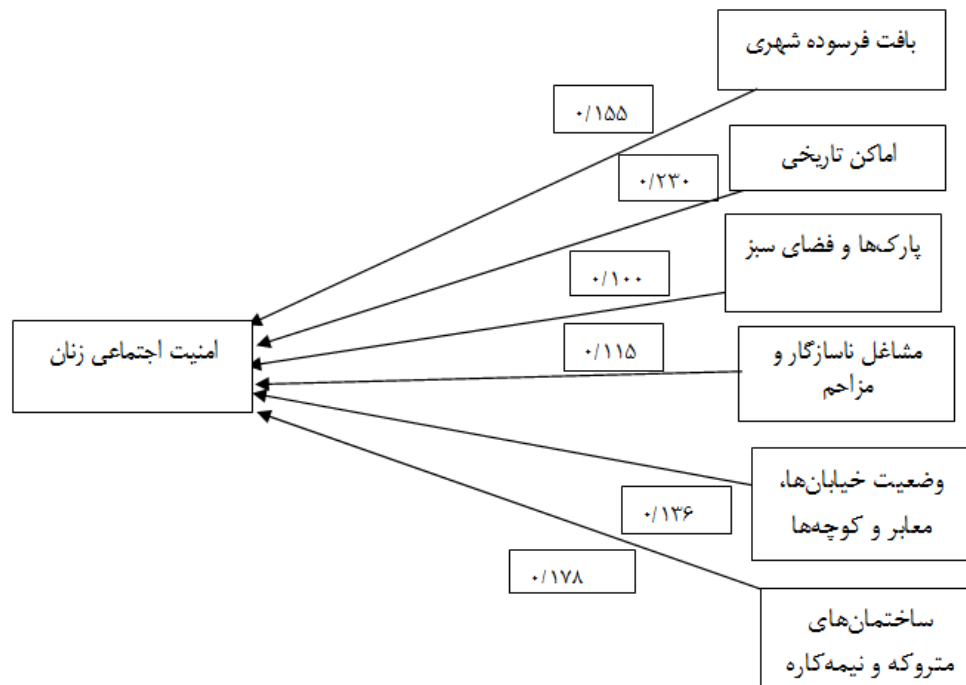
جدول ۱۰. ضرایب رگرسیونی (بتا) میزان امنیت اجتماعی زنان بر روی متغیرهای مستقل

سطح معناداری	ضریب رگرسیون (بتا)	متغیرهای مستقل
۰/۰۱۸	۰/۱۵۵	بافت فرسوده
۰/۰۰۱	۰/۲۳۰	اماکن تاریخی
۰/۱۶۲	۰/۱۰۰	پارک‌ها و فضای سبز
۰/۰۳۲	۰/۱۱۵	مشاغل ناسازگار و مزاحم
۰/۰۱۰	۰/۱۳۶	وضعیت خیابان‌های و معابر
۰/۰۰۶	۰/۱۷۸	ساختمان‌های متروکه و نیمه‌کاره

مأخذ: نگارندگان، ۱۳۹۶

رگرسیونی را داشته به وجهی که هر واحد تغییر در نمره متغیر ساختمان‌های متروکه و نیمه‌کاره ۰/۱۷۸ واحد تغییر در امنیت زنان ایجاد کرده است.

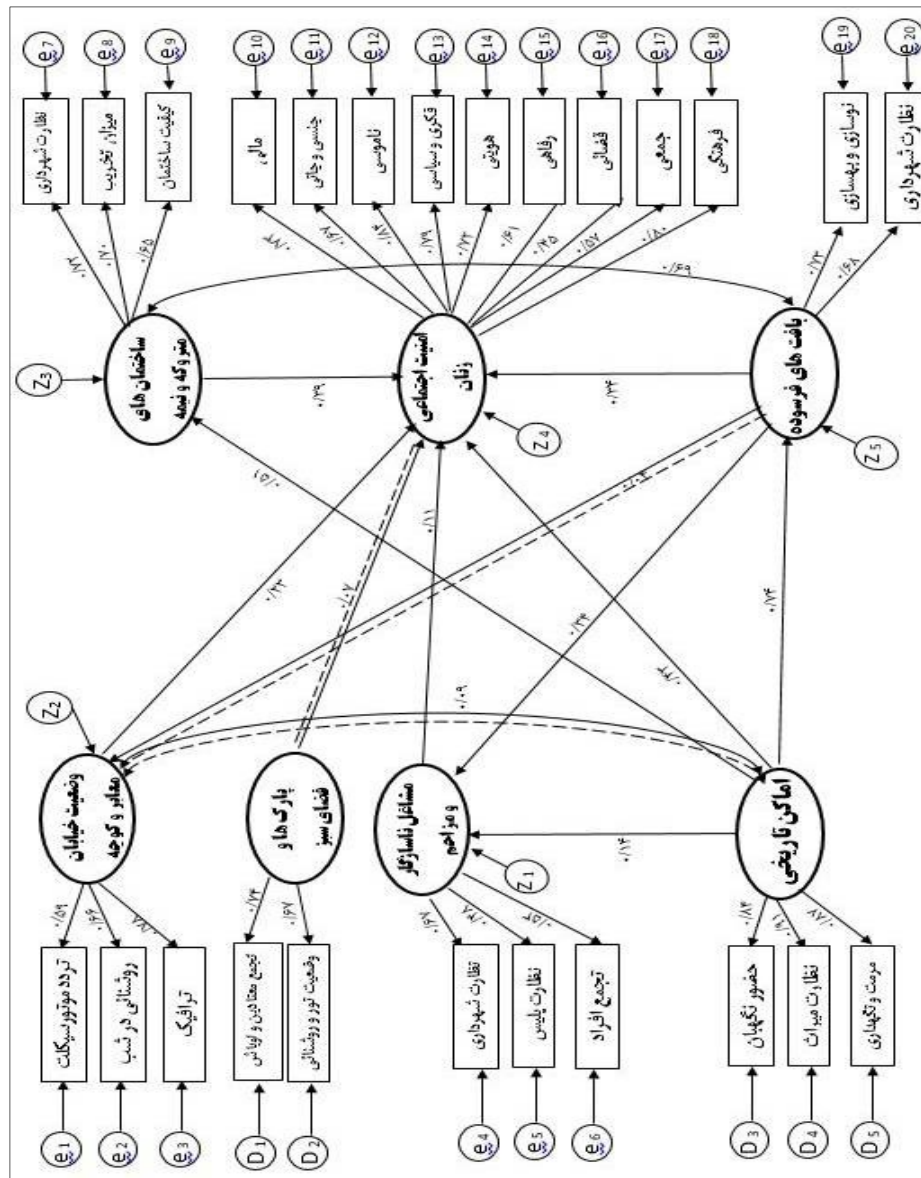
نتایج جدول (۱۰) مشخص می‌کند، متغیر پارک‌ها و فضای سبز تأثیر معناداری نداشته است. همچنین متغیر ساختمان‌های متروکه و نیمه‌کاره بالاترین وزن

شکل ۳: مدل رگرسیونی پژوهش
 مأخذ: نگارندگان، ۱۳۹۶

بارهای عاملی و ضرایب تأثیر مستقیم و غیرمستقیم مدل ساختاری مشاهده می‌شود. اثرات مستقیم ۵ متغیر پنهان ساختمان‌های متروکه، بافت فرسوده، وضعیت معابر، مشاغل ناسازگار و اماکن تاریخی مثبت بوده است و اثر متغیرهای پارک‌ها و فضای سبز بر امنیت اجتماعی زنان معنادار نبوده است. بیشترین وزن رگرسیونی در مدل ساختار مربوط به متغیر پنهان اماکن تاریخی با وزن ۰/۴۳ و کمترین وزن مربوط به متغیر پنهان پارک‌ها و فضای سبز با وزن ۰/۰۷ است. اثرات مستقیم و غیرمستقیم که معنادار نبوده با خط‌چین نمایش داده شده است.

در شکل (۴) مدل تجربی پژوهش ارائه شده است. این یک مدل معادله ساختاری است که دربرگیرنده مدل تحلیل مسیر و مدل تحلیل عاملی است. در این شکل ۷ مدل عاملی وجود دارد که با متغیرهای آشکار مربوط سنجش شده‌اند. همچنین با تحلیل مسیر، اثرات مستقیم و غیرمستقیم متغیرهای پنهان را بر روی یکدیگر می‌سنجد. در این مدل امنیت اجتماعی تحت تأثیر اثرات مستقیم و غیرمستقیم متغیرهای بافت فرسوده، ساختمان‌های متروکه، وضعیت معابر، پارک‌ها و فضای سبز، مشاغل ناسازگار و اماکن تاریخی قرار گرفته است. در این شکل مجموعه برآوردهای استاندارد برای وزن‌های رگرسیونی شامل

شکل ۴: مدل تجربی پژوهش
مأخذ: نگارندگان، ۱۳۹۶

نتیجه

امنیت اجتماعی از مهمترین دغدغه‌ها و نیازهای اساسی برای زندگی در شهر است. بر پایه پژوهش‌های جامعه‌شناختی و جغرافیایی، رابطه مستقیمی بین امنیت اجتماعی و فضاهای شهری امن وجود دارد. با تدوین و اعمال ضوابط خاص در خصوص ساختارهای کالبدی و فضای شهری می‌توان تا حد زیادی مسائل و جرائم اجتماعی را کاهش داد. یافته‌های تحقیق نشان

می‌دهد که فضاهای شهری مطلوب می‌توانند نقش مهمی در امنیت اجتماعی زنان ایفا کنند (فضاهای شهری توانسته‌اند ۳۲٪ از واریانس امنیت اجتماعی زنان را توجیه کنند). در منطقه ۳ اصفهان بالاترین میزان بافت فرسوده و ساختمان‌های متروکه نسبت به کل شهر اصفهان وجود دارد. نتایج تحقیق مشخص کرد این متغیر بالاترین توجیه را در تبیین واریانس متغیر اجتماعی زنان داشته است. همچنین وجود

اجتماعی، نظارت هرچه بیشتر شهرداری و نیروی انتظامی بر این بافت‌ها ضرورت دارد. همچنین شهرداری می‌تواند با سیاست‌های تشویقی و ترغیب و انبوه‌سازان، بافت‌های فرسوده این منطقه را تخریب و نوسازی اصولی با برنامه‌ریزی شهری صورت دهد.

۲- پارک شهید رجایی در این منطقه به محل امنی برای معتادان، ولگردها و... تبدیل شده است. ایجاد روشنایی کافی در این پارک و احداث بناهایی که بتواند جمعیت قابل‌ملاحظه‌ای در این محل مستقر کند، می‌تواند امن‌بودن این مکان برای معتادان را از بین ببرد. همچنین گشت‌زنی نیروی انتظامی و استقرار و حضور دائمی نیروی انتظامی در افزایش امنیت پارک‌های منطقه، تأثیر زیادی دارد.

۳- در منطقه ۳ اصفهان خانه‌های تاریخی زیادی وجود دارد که محل تجمع معتادان در شب‌هاست؛ بنابراین لازم است سازمان میراث فرهنگی و گردشگری اقدام به احیاء آن‌ها کند و در عین حال نیروی انتظامی نیز بر آن‌ها نظارت داشته باشد. در شهر اصفهان سرمایه‌گذاری سازمان میراث فرهنگی و بناهای کمتر شناخته‌شده مورد بی‌مهری واقع شده‌اند. اماکن تاریخی منطقه ۳ بیشتر از این نوع است. به‌نظر می‌رسد اگر آگاه‌سازی عمومی صورت گیرد و شناخت جامعه در این خصوص افزون شود، حساسیت اجتماعی بالاتر رفته و می‌تواند مؤثر واقع شود.

بافت‌های تاریخی و فرهنگی در این منطقه بسیار چشمگیر است که به‌نظر می‌رسد بیشتر تأثیر غیرمستقیم بر روی امنیت اجتماعی داشته است. بافت‌های تاریخی تأثیر زیادی بر وضعیت خیابان‌ها، فضای شهری، شکل معابر و کوچه‌ها و... داشته و در مدل معادله ساختاری بالاترین وزن رگرسیونی را دارد. در مقایسه نتایج این پژوهش با سایر پژوهش‌های انجام‌شده، همچنان که در مباحث قبل به آن‌ها اشاره شد، براساس تحقیقات سایر محققان، عواملی مثل (شبکه معابر، کنترل اجتماعی، اعتیاد، طراحی شهری و مرکزیت و یا در حاشیه‌بودن پارک‌ها) بیشترین تأثیر را بر امنیت اجتماعی زنان داشته است؛ در حالی که در این پژوهش در منطقه مورد مطالعه وجود بافت‌های فرسوده و ساختمان‌های متروکه بیشترین تأثیر را بر امنیت اجتماعی زنان دارد و این نظریه که در مرکز بودن پارک‌ها امنیت بیشتری نسبت به پارک‌های حاشیه دارد، در این تحقیق رد می‌شود؛ چون پارک شهید رجایی در مرکز شهر قرار دارد، ولی امنیت کافی ندارد و این تحقیق، تحقیق حاتمی‌نژاد، آروین و محمدی را درخصوص توزیع فضایی جرائم در پارک‌های شهر تهران تأیید می‌کند.

پیشنهادها

با توجه به نتایج به‌دست آمده از تحقیق، پیشنهادهای زیر ارائه می‌شود:

۱- بیشترین بافت فرسوده اصفهان مربوط به منطقه ۳ است؛ بنابراین به‌منظور جلوگیری از آسیب‌های

منابع

- زیاری، کرامت‌الله؛ علی مهدوی؛ معصومه مهدیان (۱۳۹۲). تحلیلی بر امنیت فضاهای عمومی شهر (مورد: پارک‌های مناطق چهارده‌گانه شهرداری قم)، دانشگاه گلستان، مجله آمایش جغرافیایی فضا. صفحات ۳۴-۲۵.
- سقائی، محسن؛ فهیمه ثابتی (۱۳۹۵). امنیت اجتماعی و شهرنشینی از دیدگاه قرآن کریم رشت، اولین کنفرانس بین‌المللی مطالعات اجتماعی. فرهنگی و پژوهشی دینی. صفحات ۷۸-۶۷.
- سقائی، محسن؛ محمودرضا شاهسواری (۱۳۹۵). بررسی تأثیر شهرنشینی بر از خود بیگانگی (مورد مطالعه: مناطق ۳، ۶، ۸، ۱۰، ۱۲ اصفهان). رشت اولین کنفرانس بین‌المللی مطالعات اجتماعی، فرهنگی و پژوهشی دینی، رشت. صفحات ۵۱-۳۷.
- شمعی، علی؛ علی‌اصغر قنبری؛ محمد عین‌شاهی‌میرزا (۱۳۹۲). تحلیل جرایم شهری در مناطق ۲۲گانه کلان‌شهر تهران، پژوهش‌های راهبردی امنیت و نظم اجتماعی. سال دوم. شماره ۶. صفحات ۱۳۰-۱۱۷.
- صارمی، حمیدرضا؛ محمود صارمی (۱۳۹۲). شهر امن از منظر اسلام، قم مجموعه مقالات پژوهشی طراحی الگوهای معماری اسلامی-ایرانی. صفحات ۱۸۹-۱۷۵.
- فروزنده‌شهرکی، کیهان (۱۳۸۴). اکولوژی انسانی، اصفهان. فرهنگ پژوهان دانش.
- قاسمی، وحید (۱۳۸۹). مدل‌سازی معادله ساختاری و پژوهش‌های اجتماعی با کاربرد Amos Graphics، چاپ اول. تهران. انتشارات جامعه‌شناسان.
- قاسمی، مرضیه (۱۳۹۵). ساماندهی فضاهای شهری با تأکید بر امنیت زنان (مطالعه موردی: منطقه یک اصفهان)، پایان‌نامه کارشناسی ارشد. استاد راهنما حسین صرامی. گروه جغرافیا. دانشگاه پیام نور. مرکز وزوان.
- قرائتی، محسن (۱۳۷۸). تفسیرنور، تهران. مرکز فرهنگی درس‌های از قرآن.
- اعتمادی‌نسب، سارا (۱۳۹۴). تحلیل و بررسی امنیت زنان در فضاهای شهری (مطالعه موردی پارک‌های شهر شیراز)، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، رشته جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری. استاد راهنما جمال محمدی. دانشکده جغرافیا. دانشگاه اصفهان.
- احمدی، سیروس؛ فریبرز نیکدل؛ علی حیدری؛ عصمت کرمی (۱۳۹۳). بررسی رابطه میزان کنترل اجتماعی و بی‌نظمی در بین شهروندان شهر دهدشت، تهران. پژوهش‌های راهبردی امنیت و نظم اجتماعی، سال سوم. شماره دوم. صفحات ۴۴-۳۵.
- بمانیان، محمدرضا؛ مجتبی رفعیان؛ الهام ضابطیان (۱۳۸۸). بخش عوامل مؤثر بر ارتقاء بر امنیت زنان در محیط‌های شهری، تهران مجله پژوهش زنان. شماره ۳. صفحات ۶۷-۵۲.
- حاجی علیزاده، جواد؛ تفی حیدری؛ اصغر رشیدی (۱۳۹۶). تحلیل مکانیزم‌های سپند مؤثر بر امنیت و کاهش بزه در بافت‌های فرسوده شهری (مطالعه موردی: بافت فرسوده بخش مرکزی زنجان)، مجله پژوهش‌های راهبردی امنیت و نظم و اجتماعی. شماره دوم. صفحات ۷۲-۵۱.
- حاتم‌نژاد، حسین، آروین، محمود، محمدی، احمدی (۱۳۹۶). تحلیلی بر توزیع فضایی جرائم در پارک‌های شهری (مطالعه موردی: پارک‌های شهر تهران)، مجله پژوهش‌های راهبردی امنیت و نظم و اجتماعی. شماره دوم. صفحات ۱۰۴-۸۹.
- خلیلی، طیبه (۱۳۹۲). ساماندهی فضاهای شهری با تأکید بر امنیت زنان (نمونه موردی: منطقه ۱۱ اصفهان) پایان‌نامه کارشناسی ارشد جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، استاد راهنما، حسین صرامی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد نجف آباد.
- دانایی، نسرین (۱۳۹۴). ارتباط بین اعتیاد و امنیت اجتماعی در جامعه شهری، تهران. فصلنامه اعتیادپژوهی سوءمصرف مواد. سال نهم. شماره ۳۶. صفحات ۴۸-۳۱.
- درگاه الکترونیکی شهرداری اصفهان.

- گلی، علی (۱۳۹۰). زنان و امنیت در فضاهای عمومی شهری (مطالعه موردی: پارک آزادی شیراز)، تهران. فصلنامه جامعه‌شناسایی تاریخی. دوره ۳. شماره ۲. صفحات ۶۷-۴۸.
- محمدی، محمود؛ احمد شاهپوندی؛ آرزو ایزدی (۱۳۹۲). سنجش شاخص‌های مؤثر بر مطلوبیت محله‌های شهری با استفاده از معادله رگرسیونی چند متغیره (مطالعه موردی: محله‌های شهر اصفهان)، اصفهان. مجله پژوهشی برنامه‌ریزی فضایی. سال سوم. شماره سوم. صفحات ۱۲۴-۱۰۷.
- مرصوصی، نفیسه؛ اسماعیل صفرعلی‌زاده؛ رباب حسین‌زاده (۱۳۹۳). نقش طراحی محیطی در پیشگیری از وقوع جرائم شهری (مطالعه موردی: بخش مرکزی شهر اصفهان)، دانشگاه پیام نور. دو فصلنامه. پژوهش‌های بوم‌شناسی شهری. سال پنجم. شماره ۲. صفحات ۱۲۴-۱۱۱.
- Garau, Pietro (2005). A Home in the city, Elliottd .scalar-Gabriellay . carolina earthscan.
- Galibaf,MB, Ansarizadeh, s. parhiz, F (2010). Analysis of the centers crime prevention through Enviromental Design (case study Gilbert .
- Gilbert, Alan (2002) Third world urbanization in: companion encyclopedia of Geography Ed by : Ian douglas et al .rutledge . Now York .
- Lambrick, Melanie, and liliana Rainero (2010). Safe cities Red Lindstrom, martin, Iuan, Merlo, Ostergren, Per- olof, 2003, social capital and sense of insecurity in the neighoburhood: a population - Based multilevel analysis in malmo, Sweden, social science & medicinc, Volume 56, Issue5.
- Pandey, Rama U (2013). Understanding qualitative conceptions of livability an Indian perspective .ijert :international journal of research in engineering and technology, 2(12): 334-379.